

Kohtuasi C-403/03

Egon Schempp

versus

Finanzamt München V

(Bundesfinanzhof'i (Saksamaa) eelotsusetaotlus)

Liidu kodakondsus – EÜ artiklid 12 ja 18 – Tulumaks – Saksamaal elava maksukohustuslase poolt oma Austrias elavale endisele abikaasale makstava ülalpidamistoetuse mahaarvatavus maksustatavast tulust – Tõend ülalpidamistoetuse maksustamise kohta selles liikmesriigis

Kohtujurist L. A. Geelhoedi ettepanek, esitatud 27. jaanuaril 2005

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 12. juuli 2005

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Euroopa Liidu kodakondsus — Asutamislepingu sätted — Materiaalne kohaldamisala — Puhtalt riigisiseste olukordade välistamine — Siseriikliku maksuõiguse sätted, mis reguleerivad ülalpidamistoetuse mahaarvatavust maksustatavast tulust — Teises liikmesriigis elavale isikule makstava toetuse maksustamise arvesse võtmine — Puhtalt riigisisese olukorra puudumine*

(EÜ artikkel 17)

2. *Liidu kodakondsus — Võrdne kohtlemine — Diskrimineerimine kodakondsuse alusel — Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil — Siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt teises liikmesriigis elavale isikule makstava ülalpidamistoetuse mahaarvatavus maksustatavast tulust sõltub selle toetuse maksustamisest teises liikmesriigis — Vastuvõetavus*

(EÜ artikkel 12 ja artikli 18 lõige 1)

1. EÜ artiklis 17 ette nähtud liidu kodakondsuse eesmärgiks ei ole asutamislepingu kohaldamisala laiendamine riigisisestele olukordadele, mis ei ole kuidagi seotud ühenduse õigusega. Liikmesriigi sellise kodaniku olukorda, kes ei ole kasutanud õigust vabalt liikuda, ei saa siiski võrdsustada pelgalt selle asjaolu tõttu puhtalt riigisisese olukorraga.

Kuna tegemist on siseriikliku maksuõiguse sätetega, mis võtavad asjaomases liikmesriigis elava maksukohustuslase poolt teises liikmesriigis elavale isikule makstava ülalpidamistoetuse mahaarvatavuse kindlakstegemiseks arvesse selle maksustamist toetuse saaja elukohajärgses liikmesriigis, mõjutab toetuse saaja poolt EÜ artiklis 18 sätestatud õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil kasutamine maksukohustuslase õigust arvata tema elukohajärgses liikmesriigis maksustatavast tulust maha ülalpidamistoetus.

Sellist olukorda ei saa seetõttu lugeda riigisiseseks olukorraks, mis ei ole kuidagi seotud ühenduse õigusega.

(vt punktid 20, 22, 24, 25)

2. EÜ artikli 12 esimest lõiku ja artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriigis elav maksukohustuslane ei saa siseriiklike õigusnormide alusel selles liikmesriigis maksustatavast tulust maha arvata teises, toetust mittemaksustavas liikmesriigis elavale endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetust, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks samas liikmesriigis.

EÜ artikkel 12 ei käsitle ühenduse õiguse subjektideks olevate isikute ja ettevõtjate erinevat kohtlemist, mis tuleneb liikmesriikidevahelistest erinevustest niivõrd, kuivõrd see puudutab kõiki liikmesriikide subjekte objektiivsete kriteeriumide alusel ja olenemata nende kodakondsusest.

Muuseas ei taga asutamisleping liidu kodanikule, et oma tegevuse üleviimine senisest elukohajärgsest liikmesriigist teise liikmesriiki oleks maksustamise seisukohast mõjudeta. Liikmesriikide maksuõiguse alaste õigusnormide erinevusi arvesse võttes võib niisugune üleviimine olla asjassepuutuva kodaniku jaoks vastavalt asjaoludele kaudse maksustamise osas rohkem või vähem soodne või ebasoodne. Sama põhimõtte rakendub seda enam olukorrale, kus asjaomane isik ei ole ise kasutanud oma õigust vabalt liikuda, kuid väidab end olevat endise abikaasa teise liikmesriiki kolimisest tuleneva erineva kohtlemise ohver.

(vt punktid 34, 45–47 ja resolutiivosa)

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

12. juuli 2005(*)

Liidu kodakondsus – EÜ artiklid 12 ja 18 – Tulumaks – Saksamaal elava maksukohustuslase poolt oma Austrias elavale endisele abikaasale makstava ülalpidamistoetuse mahaarvatavus maksustatavast tulust – Tõend ülalpidamistoetuse maksustamise kohta selles liikmesriigis

Kohtuasjas C-403/03,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Bundesfinanzhof'i (Saksamaa) 22. juuli 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. septembril 2003, menetluses

Egon Schempp

versus

Finanzamt München V,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans ja A. Rosas ning kohtunikud C. Gulmann, J.-P. Puissochet, A. La Pergola, R. Schintgen, N. Colneric, J. Klučka, U. Lõhmus, E. Levits ja A. Ó Caoimh (ettekandja),

kohtujurist: L. A. Geelhoed,

kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- E. Schempp, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Seest,
- Saksamaa valitsus, esindajad: W. D. Plessing ja A. Tiemann,
- Madalmaade valitsus, esindajad: H. G. Sevenster ja C. A. H. M. ten Dam,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: K. Gross ja R. Lyal,

olles 27. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb EÜ artiklite 12 ja 18 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati E. Schemppi ja Finanzamt München V (edaspidi „Finanzamt”) vahelise kohtuvaidluse raames Finanzamt’i keeldumise kohta käsitleda E. Schemppi poolt oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust tulumaksust mahaarvatava erikuluna.

Õiguslik raamistik

3 Tulumaksuseaduse (Einkommensteuergesetz; edaspidi „EStG”) § 10 lõike 1 punkti 1 alusel loetakse „erikuludeks” järgmised kulud, mis ei ole seotud haldamise või tegevusega.

„Lahus elavale või endisele abikaasale makstav ülalpidamistoetus, mille suhtes kehtib täielik maksukohustus, juhul, kui maksja taotleb seda toetuse saaja nõusolekul, kuni 27 000 Saksa marga ulatuses kalendriaasta kohta. Taotluse saab esitada vaid ühe kalendriaasta kohta ning seda ei saa tagasi võtta [...]”.

4 EStG § 22 punkti 1a kohaselt loetakse summad, mida ülalpidamistoetuse maksja võib maha arvata, nn vastavuse põhimõtte kohaselt toetuse saaja maksustatava tulu hulka. Nimetatud maksja poolne mahaarvamine ei sõltu sellest, kas toetuse saaja on nende summade osas tegelikult maksustatud või mitte. Siiski jäävad juhul, kui toetuse saaja peab saadud ülalpidamistoetuselt makse maksma, sellega seotud maksud tsiviilõiguse kohaselt ülalpidamistoetuse maksja kanda.

5 EStG § 1a lõike 1 punkti 1 kohaselt:

„Endisele või lahus elavale abikaasale makstav ülalpidamistoetus (§ 10 lõike 1 punkt 1) võidakse samuti erikuluna maha arvata juhul, kui toetuse saaja suhtes ei kehti täielik maksukohustus. Toetuse saaja alaline või peamine elukoht peab olema mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või riigis, mille suhtes kehtib Euroopa Majanduspiirkonna leping. Toetuse saaja saadud ülalpidamistoetuse maksustamist peab tõendama välisriigi pädev maksuasutus [...]”.

6 EStG § 52 lõike 2 kohaselt kohaldatakse seda sätet Austria suhtes 1994. aastale vastavast maksuperioodist alates, kuna see liikmesriik ühines Euroopa Majandusruumi lepinguga nimetatud aasta 1. jaanuaril.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 Saksamaal elav Saksamaa kodanik E. Schempp maksab lahutuse järel oma Austrias elavale endisele abikaasale ülalpidamistoetust.

8 Eelarveaastate 1994–1997 tuludeklaratsioonides püüdis E. Schempp EStG § 1a lõike 1 punkti 1 esimese ja teise lause alusel nimetatud ülalpidamistoetust maksustavast tulust maha arvata. Finanzamt ei lubanud aastate 1994–1997 tulude kohta saadetud maksuteadetes E. Schemppil sellist mahaarvamist teha põhjusel, et ta ei olnud Austria maksuametilt saanud tõendit E. Schemppi endise abikaasa ülalpidamistoetuse maksustamise kohta Austrias, nagu näeb ette nimetatud § 1a lõike 1 punkti 1 kolmas lause.

9 E. Schempp ei saanud käesolevas kohtuasjas nimetatud tõendit esitada, kuna Austria maksuõiguses ülalpidamistoetusi üldjuhul ei maksustata ning selleks tehtud makseid maha ei arvata. Siiski nähtub kohtuasja toimiku materjalidest, et E. Schempp oleks saanud oma endisele abikaasale makstava ülalpidamistoetuse tervikuna maha arvata juhul, kui tema endine abikaasa oleks elanud Saksamaal. Tema endine abikaasa ei oleks sellisel juhul maksnud nimetatud toetuselt ühtegi maksu, arvestades, et tema sissetulek on allpool Saksamaal kehtivat maksuvaba tulu miinimumi.

10 Leides, et asjaomased Saksamaa õigusnormid on vastuolus EÜ artiklitega 12 ja 18, esitas E. Schempp Finanzamt'i maksuteadete peale vaided. Finanzamt jättis vaided 27. juuli 1999. aasta otsusega rahuldamata.

11 Pärast seda, kui Finanzgericht München oli jätnud E. Schemppi poolt nimetatud otsuse peale esitatud kaebuse rahuldamata, esitas E. Schempp eelotsusetaotluse teinud kohtusse teistmisavalduse. Leides, et nimetatud kohtuasi tõstatab küsimusi ühenduse õiguse tõlgendamisest, otsustas Bundesfinanzhof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised kaks eelotsuse küsimust:

„1. Kas EÜ artiklit 12 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus EStG § 1a lõike 1 punkti 1 ja § 10 lõike 1 punkti 1 sätted, mille kohaselt ei saa Saksamaal elav maksukohustuslane oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust maksustavast tulust maha arvata, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks endiselt Saksamaal?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas EÜ artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus EStG § 1a lõike 1 punkti 1 ja § 10 lõike 1 punkti 1 sätted, mille kohaselt ei saa Saksamaal elav maksukohustuslane oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust maksustavast tulust maha arvata, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks endiselt Saksamaal?”

Eelotsuse küsimused

12 Nende küsimustega soovib eelotsusetaotluse teinud kohus sisuliselt teada, kas EÜ artikli 12 esimest lõiku ja artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus, kui Saksamaal elav maksukohustuslane ei saa põhikohtuasjas käsitletava siseriikliku õiguse alusel selles liikmesriigis maksustatavast tulust maha arvata oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks endiselt Saksamaal.

13 Kõigepealt tuleb uurida, kas põhikohtuasjas käsitletav olukord kuulub ühenduse õiguse

kohaldamisalasse.

14 Selles osas tuleb meenutada, et EÜ artikli 12 esimene lõik keelab, ilma et see piiraks selles sisalduvate erisätete kohaldamist, lepingus käsitletud valdkondades igasuguse diskrimineerimise kodakondsuse alusel.

15 Hindamaks asutamislepingu reguleerimisala nimetatud artikli tähenduses, tuleb viimast tõlgendada koosmõjus asutamislepingu sätetega, mis käsitlevad liidu kodakondsust. Liikmesriikide kodanike põhistaatus on olla liidu kodakondne, mis tähendab, et samas olukorras olevad isikud on seaduse ees võrdsed, sõltumata nende kodakondsusest ja ilma et see piiraks sõnaselgelt ette nähtud erandite kohaldamist (20. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-184/99: Grzelczyk, EKL 2001, lk I-6193, punktid 30 ja 31; 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-148/02: Gracia Avello, EKL 2003, lk I-11613, punktid 22 ja 23, ning 15. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-209/03: Bidar, EKL 2005, lk I-2119, punkt 31).

16 EÜ artikli 17 lõike 1 alusel on liidu kodanik isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus. Kuna E. Schemppil on Saksamaa kodakondsus, siis on ta liidu kodanik.

17 Euroopa Kohtu varasema kohtupraktika kohaselt kaasnevad vastavalt EÜ artikli 17 lõikele 2 liidu kodakondsusega asutamislepingus ette nähtud kohustused ja õigused, sealhulgas õigus tugineda EÜ artiklile 12 kõigis olukordades, mis kuuluvad ühenduse õiguse reguleerimisalasse *ratione materiae* (vt 12. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-85/96: Martínez Sala, EKL 1998, lk I-2691, punkt 62).

18 Need olukorrad hõlmavad eelkõige asutamislepinguga tagatud põhivabaduste ning EÜ artiklis 18 sätestatud liikmesriikide territooriumil liikumis- ja elamisvabaduse kasutamise juhtumeid (eespool viidatud kohtuotsus Bidar, punkt 33).

19 Ehkki kehtiva ühenduse õiguse kohaselt on otsene maksustamine liikmesriikide pädevuses, peavad nad sellegipoolest seda pädevust kasutama ühenduse õigust järgides, eriti asutamislepingu sätteid iga liidu kodaniku õiguse kohta vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, ja ei tohi seetõttu kedagi avalikult või varjatult kodakondsuse alusel diskrimineerida (vt selle kohta 14. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas C-279/93: Schumacker, EKL 1995, lk I-225, punktid 21 ja 26, ning 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-385/00: De Groot, EKL 2002, lk I-11819, punkt 75).

20 Kohtupraktikast tuleneb aga ka see, et EÜ artiklis 17 ette nähtud liidu kodakondsuse eesmärgiks ei ole asutamislepingu kohaldamisala laiendamine riigisisestele olukordadele, mis ei ole kuidagi seotud ühenduse õigusega (5. juuni 1997. aasta otsus kohtuasjades C-64/96 ja C-65/96: Uecker ja Jacquet, EKL 1997, lk I-3171, punkt 23, ning eespool viidatud kohtuotsus Garcia Avello, punkt 26).

21 Saksamaa ja Madalmaade valitsuse arvates on põhikohtuasjas tegemist sellise olukorraga. EÜ artiklile 12 tuginev pool, antud asjas E. Schempp, ei ole kasutanud EÜ artiklis 18 sätestatud õigust vabalt liikuda. Küll aga kasutas nimetatud õigust tema endine abikaasa. Käesolevas kohtuasjas ei käsitleta mitte viimati nimetatud isiku, vaid E. Schemppi maksustamist. Saksamaa valitsus väidab, et ainus Saksamaa Liitvabariigi väline element nimetatud kohtuasjas on asjaolu, et E. Schempp maksab ülalpidamistoetust teises liikmesriigis elavale isikule. Kuna ülalpidamistoetus ei mõjuta kuidagi ühendusesisest kaupade ja teenuste vahetust, siis ei tule käesolevale olukorrale kohaldada EÜ artiklit 12.

22 Selles osas tuleb tähele panna, et vastupidiselt Saksamaa ja Madalmaade valitsuste väidetele ei saa võrdsustada liikmesriigi sellise kodaniku olukorda, kes sarnaselt E. Schemppile ei ole

kasutanud õigust vabalt liikuda, pelgalt selle asjaolu tõttu puhtalt riigisisese olukorraga (vt selle kohta 19. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-200/02: Zhu ja Chen, EKL 2004, lk I-9925, punkt 19).

23 Kuivõrd E. Schempp ei ole tõesti sellist õigust kasutanud, on teisalt selge, et tema endine abikaasa, asudes elama Austriasse, kasutas EÜ artiklis 18 sätestatud iga liidu kodaniku õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

24 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 19 sisuliselt märkinud, kaasneb asjaoluga, et põhikohtuasjas käsitletavat siseriiklikud õigusnormid võtavad Saksamaal elava maksukohustuslase poolt teises liikmesriigis elavale isikule makstava ülalpidamistoetuse mahaarvatavuse kindlakstegemiseks arvesse selle maksustamist toetuse saaja elukohajärgses liikmesriigis, vältimatult see, et E. Schemppi endise abikaasa poolt EÜ artiklis 18 sätestatud õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil kasutamine käesolevas asjas mõjutab E. Schemppi võimalust arvata oma Saksamaal maksustatavast tulust maha ülalpidamistoetus, mida ta maksab.

25 Kõigest eelnevast tuleneb, et E. Schemppi endise abikaasa poolset ühenduse õiguskorrast tuleneva õiguse kasutamist, mis mõjutab põhikohtuasja hageja õigust arvata tema elukohajärgses liikmesriigis maksustavast tulust maha ülalpidamistoetus, ei saa lugeda riigisiseseks olukorraks, mis ei ole kuidagi seotud ühenduse õigusega.

26 Seejärel tuleb uurida, kas EÜ artiklitega 12 ja 18 on vastuolus, kui Saksamaa maksuasutused keelduvad arvamast maksustatavast tulust maha E. Schemppi poolt oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust.

EÜ artikli 12 kohaldamine

27 Käesolevas asjas on selge, et kui E. Schemppi endine abikaasa oleks elanud Saksamaal, siis oleks tal olnud õigus arvata maksustatavast tulust maha oma endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetus. Kuna E. Schemppi endine abikaasa elab Austrias, siis keeldusid Saksamaa maksuasutused ülalpidamistoetust maha arvamast.

28 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt tuleb võrdväärseid olukordi kohelda võrdselt, välja arvatud siis, kui erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-354/95: National Farmers' Union jt, EKL 1997, lk I-4559, punkt 61).

29 Seega tuleb uurida, kas E. Schemppi, kes maksab oma Austrias elavale endisele abikaasale ülalpidamistoetust ilma, et ta saaks neid summasid tulumaksudeklaratsioonis maksustatavast tulust maha arvata, saab võrrelda isikuga, kes maksab sarnaseid summasid Saksamaal elavale endisele abikaasale ja kes saab nimetatud maksusoodustust.

30 Selles osas on sobiv täheldada, et EStG § 1a lõike 1 punkti 1 kolmanda lause alusel sõltub Saksamaal elava maksukohustuslase poolt teises liikmesriigis elavale toetusesaajale makstava ülalpidamistoetuse maksustatavast tulust mahaarvatavus ülalpidamistoetuse maksustamisest viimati nimetatud liikmesriigis.

31 Sellest tulenevalt ei ole E. Schemppil Saksamaal õigust arvata nimetatud toetus oma tuludest maha, sest põhikohtuasja asjaolude kohaselt ei maksustata ülalpidamistoetust E. Schemppi endise abikaasa elukohajärgses liikmesriigis.

32 Sellistel tingimustel ilmneb, et E. Schemppi väidetud ebasoodne kohtlemine tuleneb

tegelikult asjaolust, et tema endise abikaasa elukohajärgse liikmesriigi ülalpidamistoetustele kohaldatav maksusüsteem erineb tema enda elukohajärgse liikmesriigi maksusüsteemist.

33 Nagu väidab Madalmaade valitsus, oleks E. Schemppil olnud käesolevas asjas käsitletavate siseriiklike õigusnormide kohaselt õigus maksustatavast tulust maha arvata oma endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetus juhul, kui endine abikaasa oleks valinud elukohaks liikmesriigi, kus vastupidiselt Austrias kehtivale olukorrale ülalpidamistoetust maksustatakse, näiteks Madalmaad.

34 Samas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et EÜ artikkel 12 ei käsitle ühenduse õiguse subjektideks olevate isikute ja ettevõtjate erinevat kohtlemist, mis tuleneb liikmesriikidevahelistest erinevustest niivõrd, kuivõrd see puudutab kõiki liikmesriikide subjekte objektiivsete kriteeriumide alusel ja olenemata nende kodakondsusest (vt 9. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-137/00: Milk Marque ja National Farmers' Union, EKL 2003, lk I-7975, punkt 124 ja osundatud kohtupraktika).

35 Sellest tuleneb, et vastupidiselt E. Schemppi väidetele ei ole ülalpidamistoetuse maksmine Saksamaal elavale toetusesaajale võrreldav sellise toetuse maksmisega Austrias elavale toetusesaajale. Nimetatud toetusesaaja maksustamist reguleerib mõlema olukorra puhul erinev maksuõigus.

36 Seetõttu tuleb nentida, et asjaolu, et Saksamaal elav maksukohustuslane ei saa EStG § 1a lõike 1 punkti 1 alusel arvata maksustatavast tulust maha oma Austrias elavale endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetust, ei kujuta endast diskrimineerivat kohtlemist EÜ artikli 12 tähenduses.

37 E. Schemppi arvates tuleneb tema ebavõrdne kohtlemine käesolevas asjas asjaolust, et ehkki Saksamaal elavale isikule makstud ülalpidamistoetuse maksustatavast tulust mahaarvamine ei sõltu selle isiku tegelikust maksustamisest, on selline reaalne maksustamine nõutav teise liikmesriigi territooriumil elavale isikule makstud ülalpidamistoetuse maksustatavast tulust mahaarvamiseks.

38 Selles osas tuleks siiski meenutada, et käesoleva asja raames soovib siseriiklik kohus Euroopa Kohtult teada vaid seda, kas ühenduse õigusega on vastuolus, kui Saksamaal elav maksukohustuslane ei saa maksustatavast tulust maha arvata oma Austrias elavale endisele abikaasale makstavat ülalpidamistoetust. Järelikult tuleb siseriiklikule kohtule põhikohtuasja lahendamiseks tarviliku tõlgenduse andmise eesmärgil märkida, et E. Schemppi poolt tõstatatud küsimust ülalpidamistoetuse maksmise kohta teises, ülalpidamistoetust maksustavas liikmesriigis elavale toetuse saajale, käesolevas asjas ei tõusetu, kuna on selge, et Austrias ülalpidamistoetust ei maksustata.

39 Mis puudutab vaidlustamata asjaolu, mille kohaselt juhul, kui E. Schemppi endine abikaasa oleks elanud Saksamaal, oleks E. Schemppil olnud õigus maksustatavast tulust maha arvata oma endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetus, olenemata sellest, et nimetatud toetust ei oleks sellisel juhul maksustatud, kuna tema endise abikaasa sissetulek Saksamaal oli asjaomasel ajavahemikul allpool Saksamaa maksuõiguses kehtivat maksuvaba piiri, siis ei lükka see ümber käesoleva otsuse punktis 36 tehtud järeldust. Nagu on õigustatult väitnud Euroopa Ühenduste Komisjon, ei saa nimetatud põhjusel Saksamaal rakendatavat ülalpidamistoetuse maksuvabadust võrdsustada sellega, et Austrias ei maksustata seda toetust seetõttu, et nimetatud liikmesriigis ei loeta seda maksustatavaks tuluks; kummagi olukorra fiskaaltagajärjed nimetatud maksukohustuslase tulude maksustamise osas on erinevad.

EÜ artikli 18 kohaldamine

40 Siinkohal on paslik meenutada, et EÜ artikli 18 lõige 1 sätestab, et „[i]gal liidu kodanikul on vastavalt [...] lepingule ja selle rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutele ja tingimustele õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.”

41 Kuna E. Schempp on ühe liikmesriigi kodanik ja ühtlasi liidu kodanik, siis on tal õigus tugineda sellele sättele.

42 Oma märkustes väidab E. Schempp, et EÜ artikli 18 lõige 1 ei kaitse mitte ainuüksi õigust vabalt liikuda ja elada teiste liikmesriikide territooriumil, vaid samuti õigust vabalt valida oma elukohta. Ta lisab, et kuivõrd ülalpidamistoetus ei ole maksustatavast tulust mahaarvatav juhul, kui toetuse saaja elab teises liikmesriigis, siis võidakse nimetatud toetuse saajale avaldada survet Saksamaale jäämiseks ning tegu on seetõttu EÜ artikli 18 lõikes 1 tagatud õiguste kitsendusega. Selline surve võib konkreetsel kujul ilmnedä ülalpidamistoetuse summa kindlaksmääramise hetkel, kuna nimetatud kindlaksmääramisel arvestatakse fiskaalmõjuga.

43 Seetõttu ollakse sunnitud Saksamaa ja Madalmaade valitsuse ning komisjoni eeskujul märkima, et asjaomased siseriiklikud õigusnormid ei kahjusta kuidagi E. Schemppi, kui liidu kodaniku õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil EÜ artikli 18 lõike 1 alusel.

44 Nagu juba mainitud, tõi E. Schemppi endise abikaasa kolimine Austriasse E. Schemppile kaasa ebasoodsad fiskaaltagajärjed tema elukohajärgses liikmesriigis.

45 Varasemas kohtupraktikas on Euroopa Kohus juba märkinud, et asutamisleping ei taga liidu kodanikule, et oma tegevuse üleviimine senisest elukohajärgsest liikmesriigist teise liikmesriiki, oleks maksustamise seisukohast mõjudeta. Liikmesriikide maksuõiguse õigusnormide erinevusi arvesse võttes võib niisugune üleviimine olla asjassepuutuva kodaniku jaoks vastavalt asjaoludele kaudse maksustamise osas rohkem või vähem soodne või ebasoodne (vt 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-365/02: Lindfors, EKL 2004, lk I-7183, punkt 34).

46 Sama põhimõtte rakendub seda enam põhikohtuasjas käsitletavaga sarnasele olukorrale, kus asjaomane isik ei ole ise kasutanud oma õigust vabalt liikuda, kuid väidab end olevat endise abikaasa teise liikmesriiki kolimisest tuleneva erineva kohtlemise ohver.

47 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimustele vastata, et EÜ artikli 12 esimest lõiku ja artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui Saksamaal elav maksukohustuslane ei saa selliste siseriiklike õigusnormide alusel, nagu on kõneks põhikohtuasjas, selles liikmesriigis maksustatavast tulust maha arvata teises, toetust mittemaksustavas liikmesriigis elavale endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetust, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks Saksamaal.

Kohtukulud

48 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamiseiga seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

EÜ artikli 12 esimest lõiku ja artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui Saksamaal elav maksukohustuslane ei saa selliste siseriiklike õigusnormide alusel, nagu on kõneks põhikohtuasjas, selles liikmesriigis maksustatavast tulust maha arvata teises, toetust mittemaksustavas liikmesriigis elavale endisele abikaasale makstud ülalpidamistoetust, samas kui tal oleks selleks õigus juhul, kui tema endine abikaasa elaks

Saksamaal.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: saksa